

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie X. Y. sędziego Sądu Najwyższego
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 6 lipca 2023 r.
wniosku SSN Tomasza Artymiuka wyznaczonego do udziału w rozpoznaniu
wniosku o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności, który został
zarejestrowany pod sygn. akt I ZB 44/22 o wyłączenie na podstawie art. 41 § 1 w
zw. z art. 42 § 1 k.p.k. i art. 29 § 24 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie
Najwyższym, SSN Joanny Lemańskiej i SSN Marcina Krajewskiego od udziału w
rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 44/22 dotyczącej wniosku o zbadanie
spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marka Siwka,

postanowił:

**wniosek SSN Tomasza Artymiuka o wyłączenie SSN Joanny
Lemańskiej i SSN Marcina Krajewskiego od udziału w sprawie I
ZB 44/22 pozostawić bez rozpoznania.**

UZASADNIENIE

W dniu 22 lutego 2022 r. SSN Tomasz Artymiuk - wyznaczony do udziału
w rozpoznaniu wniosku, zarejestrowanego pod sygn. akt I ZB 44/22, o zbadanie
spełnienia przez SSN Marka Siwka wymogów niezawisłości i bezstronności z
uwzględnieniem okoliczności towarzyszących ich powołaniu i ich postępowania po
powołaniu - na podstawie art. 41 § 1 w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. i art. 29 § 24 ustawy z
dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym złożył wniosek o wyłączenie od
rozpoznania tej sprawy innych członków składu orzekającego tj. SSN Joannę
Lemańską i SSN Marcina Krajewskiego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek należało pozostawić bez rozpoznania, gdyż jest on niedopuszczalny z mocy ustawy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podejmowano rozważania dotyczące dopuszczalności wniosku o wyłączenie członka składu orzekającego od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności, przez sędziego Sądu Najwyższego na podstawie art. 29 § 4 – 25 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej: „u.SN”) składanego przez innego członka tego składu. Zgodnie z wyrażonym w tej materii poglądem Sądu Najwyższego - który niniejszy skład Sądu orzekający w przedmiocie wniosku o wyłączenie SSN Joanny Lemańskiej i SSN Marcina Krajewskiego w pełni podziela – w postępowaniu w przedmiocie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości lub bezstronności określonym w art. 29 § 4 – 25 u.SN, niedopuszczalny jest wniosek członka składu orzekającego o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności innego członka tegoż składu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 grudnia 2022 r., I ZO 68/22; z 20 lutego 2023 r., I ZO 12/23).

Sąd Najwyższy zauważył, że oczywiście w postępowaniu w przedmiocie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości lub bezstronności, określonym w art. 29 § 4 – 25 u.SN, możliwe jest wyłączenie wylosowanego sędziego od udziału w rozpoznaniu takiej sprawy, lecz może to nastąpić gdy: 1) zachodzą okoliczności skutkujące wyłączeniem sędziego z mocy prawa (*iudex inhabilis*), lub 2) gdy żądanie wyłączenia (wniosek o wyłączenie) go od udziału w sprawie zgłosi wylosowany sędzia, albo 3) w wyniku wszczętego z urzędu (a nie na wniosek) postępowania o wyłączenie w sytuacji gdy nie dojdzie do „samowylączenia” się wylosowanego sędziego (por. np. E. Skrętowicz, *iudex inhabilis i iudex suspectus* w polskim procesie karnym, Lublin 1994, s. 70, R. Kmiecik, Tryb wyłączenia sędziego i prokuratora w kodeksie postępowania karnego, Prokuratura i Prawo, 1999, nr 11 – 12, s. 23, K. Papke – Olszauskas, Wyłączenie uczestników procesu karnego, Gdańsk 2007, s. 147 – 155 i s. 180 – 181) (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 lutego 2023 r., I ZO 12/23).

Jak zwracał uwagę Sąd Najwyższy, jeżeli sędzia uzna, że zachodzi przyczyna wyłączająca go z mocy art. 40 § 1 k.p.k., wyłącza się, składając oświadczenie na piśmie do akt, a na jego miejsce wstępuje inny sędzia. Powołany przepis nie przewiduje możliwości złożenia wniosku o wyłączenie przez innego sędziego wyznaczonego do udziału w sprawie, co do którego nie zachodzą okoliczności uzasadniające wyłączenie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 grudnia 2022 r., I ZO 68/22).

Należy bowiem podkreślić, że zgodnie z art. 42 § 1 k.p.k. wyłączenie sędziego następuje na żądanie sędziego, z urzędu albo na wniosek strony. W powiązaniu z pozostałymi jednostkami redakcyjnymi art. 42 k.p.k. nie ma wątpliwości, iż z literalnego brzmienia art. 42 § 1 k.p.k. wynika wprost, że wyłączenie sędziego może nastąpić wyłącznie na żądanie sędziego, którego wniosek osobiście dotyczy. Przepis ten nie przewiduje możliwości złożenia wniosku o wyłączenie przez innego sędziego, w tym w szczególności innego sędziego wyznaczonego do udziału w danej sprawie. Z kolei wyłączenie z urzędu nie następuje na wniosek.

Ponadto, jak podnosi się w doktrynie, sama kwestia dotycząca tego, czy wyłączenie sędziego z powodu okoliczności z art. 41 § 1 k.p.k. może nastąpić z urzędu jest sporna i w orzecznictwie występuje rozbieżność stanowisk. Niewątpliwie jedynie gdy zachodzi jedna z przyczyn wymienionych w art. 40 k.k., a sędzia nie składa oświadczenia o wyłączeniu, to sąd z urzędu powinien wyłączyć sędziego od udziału w sprawie (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2023, art. 42). Niniejszy skład Sądu przychylił się do stanowiska, zgodnie z którym jest oczywiste, że decyzji o wyłączeniu sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. sąd nie może podjąć z urzędu, albowiem tryb ten ustawa rezerwuje wyłącznie dla wypadków występowania przyczyn wyłączających sędziego z mocy art. 40 k.p.k. (art. 42 § 2 k.p.k.) (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 marca 2008 r., III KK 421/07, a także postanowienie Sądu Najwyższego z 15 września 2021 r., IV KK 348/21).

Wobec powyższego, ze względu na niedopuszczalności z mocy ustawy, wniosku SSN Tomasza Artymiuka o wyłączenie SSN Joanny Lemańskiej i SSN

Marcina Krajewskiego od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Marka Siwka wymogów niezawisłości i bezstronności zarejestrowanego pod sygn. akt I ZB 44/22, na mocy stosowanego odpowiednio art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych i art. 10 u.SN, rozstrzygnięto jak na wstępie.

[M. T.]

[f.n]